

mare milites nescit. Humanitas ducis in exercitu, fulmen adversus hostes est. Julius numquam legitur jus-
sisse, ite illuc, sed venite huc, participatus enim cum
Duce labor persuadetur militibus minor. *Tull. ibid.*

43. * Suscipienda bella sunt ut in pace sine inju-
ria vivatur. *Tull. 1. offic.*

44. * Omnia sunt misera in bellis civilibus sed ni-
hil miserius quàm ipsa victoria, quæ etiam si ad
meliores venit, tamen eos ferociores reddit. *Idem ad
M. Mar.*

45. * Bellum est justum, quod necessarium est: et
arma sunt pia, quibus nulla nisi in armis relinqui-
tur spes. *Liv. lib. 9. Dec. 1.*

46. * Bellum non suscipiendum nisi quum majus
emolumentum spei, quam damni metus ostenditur.
Aug. apud Tranq.

47. Audacter veteranus cruorem suum spectat, qui
scit sæpè vicisse post sanguinem. Rudis miles ad aciem
concurrit, quia causam belli nescit, et jus bellatoris
ignorat. Perilia enim est, non segnitias, quum seg-
nis miles veteranus accedit. *Pet. Ra. in serm.*

48. Ille qui sanguinem suum vidit, cujus dentes
crepuere sub pugno, qui supplantatus adversarium toto
tulit corpore, nec projectus animum projecit, qui to-
ties cecidit, contumacior resurrexit, cum magna spe
ad pugnam descendit. *Senec. epist. 15.*

49. Male vicit, quem pœnitit victoriæ. Melius est
enim ignoscere, quàm post victoriam pœnitere. *Sen.
in epist. 15.*

50. Diu adparandum est bellum, ut vincas cele-
rius: quia longa belli præparatio celerem facit vic-
toriam. *Ibidem.*

51. Bellum itaque suscipitur, ut nihil aliud quam
quæsitum videatur. Parva sunt arma foris, si non est
consilium domi.

Vide etiam in tit. Adjutorium núm. 20, in tit. Chris-
tianus núm. 6, in tit. Consilium núm. 11, in tit.
Malitia; Pax núm. 8, in tit. Præsumptio núm. 17,
in tit. Victoria, Utilitas núm. 1.

BENEFICIA, SEU BENEFICIUM.

1. Beneficium est benevola actio tribuens captans-
que gaudium, tribuendo id quod agit. *Aug. de diff.*

2. Ante Dei oculos numquam est vacua manus á
munere, si arca cordis plena est bona voluntate. *Aug.
ho. super Joan. et Greg. in hom.*

3. Dandum est, quod nec tibi, nec alteri noceat.
Idem de serm. Dom.

4. * Nemo invitus bene facit, etiam si bonum est
quod facit. *Idem lib. 1. Conf. c. 11.*

5. Nescit virtus mensuram gratiæ: nec contenta
referre quod acceperit, sed vult cumulare, quod sump-
sit: nec inferior fit beneficio, licet æquetur officio.
Ambr. super Luc.

6. In beneficio conferendo plus animus, quàm sen-
sus operatur, magis præponderat benevolentia, quam
possibilitas reddendi muneris. *Ambro. de offic.*

7. Gratiam principis voluntas nuda non asserit.
Nec beneficium dici potest, quod nulla utilitate sen-
titur. *Cass. lib. 2. epist. 28.*

8. Pietate plenum est, peregrinam gentem publi-
cis beneficiis obligare, et non tantum compatriotas
ad substantiæ lucra admittere, quantum ipsos quo-
que advenas invitare. *Cass. lib. 5. epist. 9.*

9. Imperili et omnino inutiles elegantioribus be-
nificiis et officiis ampliantur, divitiæ accumuluntur
divitibus, nec est qui respiciat pauperem, et men-
dicum. Elisæus vasa vacua implebat, et deficientibus
oleum dedit. Hodie verò contemnuntur vasa vacua,
et plena superimplentur: ligna in sylvas et aqua in
maria deferuntur: Areni terræ aqua subtrahitur, et
flumina, quæ non indigent, irrigantur. *Pet. Ra. in
quodam serm.*

10. * Beneficia Dei omnibus horis consideranda sunt.
Chrys. in G. hom. 9.

11. * Beneficiorum Dei memoria, sufficiens est ad
virtutum laborem. *Ibid. hom. 27.*

12. * Officiorum assiduitate hostes conciliandi sunt. *Ibid. hom. 56.*

13. * Benefacere homini, est beneficium magnum apud Deum deponere. *Ibid. hom. 27.*

14. * Benefacta non sunt revelanda nisi cogat necessitas. *Ibid. de La. Mon.*

15. Fabius Verrucosus beneficium ab homine duro aspere datum, panem lapidosum vocabat, quem esurienti accipere necessarium sit, etsi acerbum. *Senec. de Benefic.*

16. Sunt enim quidam minus grati, qui aliquid incommodi præstare solent his, quibus obligati sunt, ut probent affectum beneficii memorem. Horum animus similis est pravo amore flagrantibus. Illi enim amicæ suæ optant exilium, ut fuzientem comitentur optant inopiam, ut magis desideranti donent: optant morbum, ut assideant: et quicquid optaret inimicus, amantes vovent. Fere idem exitus est odii, et amoris insani. Sed nequitia est, ut extrahas, mergere: evertere, ut suscites: includere, ut emittas. Non enim beneficium injuriæ finis, nec unquam id detraxisse meritum est, quod ipse qui detraxit, intulerat. *Senec. ibidem.*

17. Multum interest utrum quis beneficium nobis det sua causa, an sua et nostra: ille, qui totus ad se spectat, et nobis prodest, qui alter sibi prodesse non potest, eo mihi loco habendus videtur, quo quis pecori suo pabulum prospicit, si me in consortium admisit. Si duos cogitavit, ingratus sum et injustus, nisi gaudeo hoc illi profuisse quod proderat mihi. Summæ malignitatis est non vocare beneficium, nisi quod dantem aliquo beneficio afficit. *Sen. lib. 6. de benefic.*

18. Si indigentiam ei optares, cujus nullum beneficium haberes, inhumanum erat votum, quam inhumanius ei optas, cui beneficium debes? *Ibidem.*

19. Sapientis est bene debere, beneficia beneolvere. Interdum autem solutio est ipsa confessio. *Sen. 83 epist.*

20. Post malam segetem serenum est: sæpe quicquid perierat infelicis soli sterilitate, unius anni restituit ubertas. Nemo habet tam certam in beneficiis manum, ut non sæpe fallatur. *Ibidem.*

21. Post naufragium maria temperantur: nam cujus rei eventus incertus est, is ut aliquando procedat sæpe tentandus est. *Ibidem.*

22. Sæpè enim hoc non potuere divitiæ in dominum infusæ, quod opportunè dati mille denarii. Multum enim interest an donaveris, an succurreris, an servaverit illum tua liberalitas, an instruxerit. Sæpe quod datur exiguum est, quod sequitur ex eo, magnum est. *Senec. epist. 83.*

23. Errat si quis beneficium accipit libentius, quàm reddit. Hilarior esse debet, qui solvit, quàm qui mutat: et lætior esse debet, qui ære alieno accepti beneficii exoneratur, quàm qui obligatur. *Ibidem.*

24. Si reddere beneficium non aliter quàm per speciem injuriæ potero, æquissimo animo ad honestum consilium per mediam infamiam tendam. *Senec. ibidem.*

25. Non potest dari beneficium sapienti, cui quicquid datur, de suo datur. Quædam amicis dantur, quædam ignolis, et plus est, quamvis idem datur. Si enim datur, quod à beneficio tuo nosse incipis, ille tribuit auxilia, iste ornamenta. *Senec. 5. de Beneficiis.*

26. Beneficium est, quod alienus dat: alienus enim est, qui potuit sine reprehensione cessare: ideo beneficium est, quod quis dedit, cum illi liceret etiam non dare. *Ibidem.*

27. Pœna est, quod non audet ab ullo beneficium accipere, quod non audet ulli dare. *Ibidem.*

28. In beneficio tempus, locum, personam quisque observet: quia monumentis quædam grata et ingrata sunt. Quanto enim acceptius est, si id damus, quod quis non habet, quam cujus copia abundat? et quod diu quærit, quam quod ubique visurus est? Illa quoque non erunt sine honore, quæ aut illi nemo alter dedit, aut nulli alii. *Ibidem.*

29. Mihi cæteris plus dedit, quamvis idem aliis dedisset, quia sine spe recipiendi dedit. *Ibidem.*

30. Hæc enim beneficii inter duos lex est: alter statim oblivisci debet dati, alter accepti numquam. Qui dedit beneficium taceat: narret qui accepit. *Sen. 2. de Beneficiis.*

31. Tacite danda sunt beneficia, ut nota sint solis quibus prosunt: interdum etiam ipse, qui juvatur, fallendus est, ut habeat, nec à quo acceperit, sciat. *Ibid.*

32. Sunt quædam nocitura impetrantibus, quæ non dare, sed negare beneficium est. Æstimabimus utique utilitatem potius, quam voluntatem petentium: nam exhortari in perniciem rogantium sæva bonitas est, quemadmodum pulcherrimum opus est etiam invitos nolentesque servare, ita rogantibus pestifera largiri blandum et affabile odium est. Pecuniam non dabo, quam numerari adulteræ sciam, ne in societate turpis facti aut consilii inveniat: imò si potero, revocabo, ne posit quandoque dicere, ille amando me occidit. *Ibidem.*

33. Differunt promissa, ne minor sit turba rogantium, qualis regiæ potentiæ ministri sunt: quos delectat potentiæ suæ longum spectaculum: minusque se inducant posse nisi diu multumque singulis quid possint, ostenderint, nil confestim, nil semel faciunt, ut injuriæ illorum præcipites lenta beneficia sint. *Sen. ibidem.*

34. Nullum tam immansuetum animal, quod non cura mitiget et in amorem sui vertat. Leonum ora à magistris impunè tractantur. Elephantorum feritatem in servile officium tenet cibus. *Senec. 5. de Benef.*

35. Multum interest inter materiam beneficii, et beneficium. Itaque nec aurum, nec argentum, nec quicquam eorum, quæ à proximis recipiuntur beneficium est, sed ipsa tribuentis voluntas. Imperiti autem, quod traditur, solum vocant beneficium. Imperatoris enim corona, et vestis, et currus nihil horum honor est, sed honoris insigne. Sic nec est beneficium, quod sub oculos venit, sed vestigium beneficii. *Ibidem.*

36. Plerique sunt, qui beneficia asperitate verborum, et supercilio in odium adducunt, eo sermone usi, ea superbia, ut impetrasse pœniteat. *Ibidem.*

37. Tempore beneficia magna sunt, beneficium est unus in fame panis: beneficium est arenibus sili monstrare fontem: eo animo quicquid debetur, quo datur, nec quantum sit, sed à quali voluntate, perpenditur. Majus enim aut minus sit, quamvis idem sit, tempore, loco, causa. *Ibidem.*

38. Beneficium illius commodum expectat, cui præstatur, non nostrum; alioquin nobis illud damus: itaque multa, quæ summam humanitatem asserunt, pretio gratiam perdunt. Mercator urbibus prodest, medicus ægrotis magno venalibus: omnes isti, qui ad alienum commodum pro suo veniunt, non obligant eos, quibus prosunt. *Senec. 4. de Benefic.*

39. Ingratum est beneficium, quod diu inter manus dantis hæsit: quod quis ægrè dimittere visus est, et sic dare, tanquam sibi eriperetur. Gratissima autem sunt beneficia parata, facilia, occurrentia, ubi nulla mora fuit, nisi in accipientis verecundia. *Senec. ibid.*

40. Optimum est occupare antequam rogemur: quia cum homini probo ad rogandum os concurrat, et diffundat rubor, qui hoc tormentum remittit, multiplicat munus suum. *Senec. ibid.*

41. Non tulit gratis, qui cum rogasset, accepit. Nulla res carius constat, quam quæ precibus empta est. Molestum enim verbum et onerosum est demisso vultu dicere, rogo. *Ibidem.*

42. Lacerat animum et premit frequens beneficiorum commemoratio. Demus beneficia, non fœneremur. Dignus est decipi, qui de recipiendo cogitavit, quum daret. *Seneca.*

43. Nullum est tam magnum beneficium, quod non vilificare malignitas possit: nullum tam angustum, quod non bonus interpret extendat. *Seneca.*

44. Nihil carius æstimamus, quam beneficium, quod diu petimus: nihil vilius, quam quum accepimus. Unum bene positum beneficium, multorum amissorum damna restaurat. *Ibid.*

43. Quamvis omni petenti dare debeas, tamen in beneficio spectandi sunt mores ejus, cui datur, et animus erga nos, et cohabitatio, et vitæ societas, et ad nostras utilitates officia ante collata. *Ibidem.*

46. Cave ne beneficium majus sit facultate: sequentur enim talem largitionem rapinæ, ut ad largiendum suppetant copiæ. Quum enim dando egere cœperint, alienis bonis manus inferre coguntur, et majora odia sequuntur eorum, quibus ademerunt, quam favores eorum, quibus dederunt. *Ibidem.*

47. Elige eum, qui gratis beneficium accipiat, non qui redditurus sit: non beneficium, sed sænus est, circumspicere non ubi optimè ponas, sed quæstuosissime habeas, unde facillime tollas. *Ibidem.*

48. Pulchrum sane prædicandum beneficium nulla dilatione suspensum, nullis precibus redemptum, nullis meritis comparatum: gratius est enim donum, quod venit ante preces. *Senec. de Benefic.*

49. Beneficium qui dare nescit, injuste petit. Beneficium accipere, est libertatem vendere. Beneficia plura recipit, qui scit reddere. Beneficium dando accipit, qui digno dedit. Beneficium dignis ubi das, omnes obligas. Beneficium, qui se dedisse dicit, petit. Beneficium sæpe dare, docere est reddere. Inopi beneficium bis dat, qui dat celeriter. Nihil prodest benefacere didicisse, si cessas benefacere. *Senec. in prov.*

50. Simonides cum interrogaretur quid inter homines facile consenesceret, respondit: beneficium. *Ibid.*

51. Socrates: Plus gaude datis beneficiis, quam acceptis: illa enim gloriæ, hæc necessitati videntur esse subjecta. *Senec.*

52. Zeno cuidam solito apud se cantare petenti mutuam pecuniam, si dederò, inquit, et te et pecuniam perdo.

Vide etiam in tit. Gratitude, Inimicitia núm. 1, in tit. Ingratitude, Liberalitas núm. 21, 22, 26, 27, 28, 29, 30, 39 et 40. in tit. Promissio núm. 2, 4, 5. in tit. Superbia núm. 30.

BLASPHEMIA.

1. Non minus peccant, qui blasphemant Christum regnantem in cœlis, quam qui crucifixerunt ambulantem in terris. *Aug. super illud Matth. Blasphe.*

2. Mos erat Judæis, quum aliquid blasphemix audiebant, scindere vestes, sicut Paulus et Barnabas cum cultu divino honorarentur, sciderunt vestes suas. *Rab. ib. super Matth.*

3. Blasphemia est, cum quadam probrosa irreligiositate convitiatorum jacula in alterum maledictio. *Hugo. de S. Vict.*

Vide etiam in tit. Clericus núm. 1 in tit. Detractio núm. 5 in tit. Voluntas núm. 28.

BONUM, BONITAS.

1. Virtutes, quibus vivitur recte, magna bona sunt. Species autem quorumlibet corporum, sine quibus recte vivi potest, media bona sunt. *Aug. de lib. arbit.*

2. Neque accepta Deo sunt bona, quæ ante oculos ejus malorum admistione maculantur. *Greg. in moral.*

3. Vir bonus citò nec fieri nec intelligi potest, nam ille alter fortasse tanquam Phœnix anno quingentesimo nascitur. Nec est mirum, ex intervallo magna generat: mediocria, et in turbam nascentia sæpe fortuna producit. Sed qui sciret, quid esset vir bonus, nondum se esse crederet, fortasse etiam fieri posse desperaret. *Senec. 42. epist.*

4. Aut ista bona non sunt, quæ vocantur: aut homo felicior Deo est. Quæ enim nobis bona videntur, non habet in usu Deus. Nec enim libido ad illum, nec epularum lautitia, nec opes. Incredibile autem est, bona Deo deesse: hoc ipsum argumentum est, bona non esse, quæ Deo desunt. Adde quod multa, quæ bona videntur, animalibus, quam homini, pleniora contingunt. Illa cibo avidius utuntur: Venere non æquæ fatigantur. Virium illi major est firmitas: sequitur ut

multo feliciora sint homine. Nam sine nequicia, sine fraudibus degunt: fruuntur voluptatibus sine ullo pudoris, aut penitentiae metu. Fallimur. Bona illa sunt vera, quæ ratio dat: solida ac sempiterna, quæ cadere non possunt nec decrescere: cætera opinione bona sunt, hoc vero habent commune cum veris: proprietates vero boni in illis non est. *Ibid. 83. epist.*

5. Non nascitur ex bono malum, non magis quam ex ficu olea, ad semen nata respondent: bona denegare non potest. *Senec. epist. 50.*

6. Bonarum rerum etsi successus non fuerit, conatus ipse honestus est: bona nemini est hora, si non alicui sit mala. *Senec. in prov.*

7. Non est bonitas, pessimis esse meliorem. *Seneca 22. epist.*

8. * Bonum Academici antiqui quod secundum naturam esset, quo in vita juvaremur, esse decreverunt: Zeno nisi quod honestum esset, nihil putari bonum. *Cic. 1. de leg.*

9. * Id solum bonum est, quod rectum et honestum et cum virtute est. *Idem. Parad. 40.*

10. * Omne bonum lætabile est, quod autem lætabile id prædicandum, et præ se ferendum: quod tale autem, id etiam gloriosum: si verò gloriosum, certè laudabile: quod autem laudabile, profecto etiam honestum: quod bonum igitur, id honestum. *Idem Tus. lib.*

Vide etiam in lit. Amissio, núm. 1, in lit. Con-
tritio, núm. 14, in lit. Homo núm. 28, 29, 30 et 32,
in lit. Opus núm. 3, in lit. Patientia núm. 23.

CHARITAS.

1. In charitate pauper est dives, sine charitate omnis dives est pauper. Hæc in adversitatibus tolerat, in prosperitatibus temperat: in doris passionibus fortis est: in bonis operibus hilaris est, in temporalibus ditissima: in hospitalitate latissima, inter bonos fratres lætissima, inter falsos patientissima: In Abel

per sacrificium læta: in Noë per diluvium secura: in Abrahæ peregrinatione fidelissima: in Moyse inter injurias levissima: in David tribulationibus mitissima. In tribus pueris blandos ignes innocenter spectat: in Machabæis sævos ignes fortiter tolerat: casta in Sanna supra virum, in Anna post virum: in Maria præter virum: libera in Paulo ad arguendum: humilis in Petro ad obediendum: humana in Christianis ad confilendum: divina in Christo ad ignoscendum: quid dicam de charitate? Si linguis hominum loquar et Angelorum, charitatem autem non habeam, nihil sum. Ipsa enim est anima literarum, prophetiæ virtus, sacramentorum salus, scientiæ stabilimentum, fidei fructus, divitiæ pauperum, vita morientium. *August. de laude charitatis.*

2. Radix omnium honorum est charitas, et radix omnium malorum est cupiditas: et simul ambæ esse non possunt, quia nisi una radicitus evulsa non fuerit, alia plantari non potest. Sine causa aliquis conatur ramos incidere, si radicem non contendit evellere. *Aug. hom. 7. super Joan. et de pæ. dis. 2.*

3. Habere omnia sacramenta, et malus esse potest: habere autem charitatem, et malus esse non potest. *Aug. de laude charitatis.*

4. Non numerositas operum, non diuturnitas temporum, sed major charitas meliorque voluntas auget meritum. Nam quod patet, et quod latet in divinis codicibus tenet, qui charitatem servat in moribus. *Aug. ibid.*

5. Sola charitas est, quæ vincit omnia et sine qua nihil valent omnia, et quæ ubicumque fuerit, trahit ad se omnia. Scientia si sola sit, inflat, quia verò charitas ædificat, scientiam non permittit inflari. *Aug. de doctrin. Christiana.*

6. Charitas est actio rectitudinis oculos semper habens ad Deum, glutinum animarum, societas fidelium, ocio non frigida, actio non fracta, non fugax, non audax, non præceps. *August.*

7. Si non vultis in ista eremo siti mori, bibite

charitatem: fons est, quem voluit Deus ponere, ne deficiamus, et abundantius eum bibamus, quum ad patriam venerimus. *Aug. super epist. Joan. c. 9.*

8. Pascit esurientes charitas, pascit et superbia: charitas, ut Deus laudetur: superbia, ut ipsa laudetur. Veslit nudos charitas, vestit et superbia: jejunit charitas, jejunit et superbia. *Aug. ibid. c. 9.*

9. Charitas alios parturit, quum aliquis infirmatur: alios curat ædificare: alios contremiscit offendere: ad alios se inclinat: cum aliis erigit: aliis blanda, aliis severa, nulli inimica, omnibus mater. *Aug. de catechizandis rudibus.*

10. * Semper habet unde det, cui plenum est peccatus charitatis. *Idem in Psal. 36.*

11. * Vide quantum honum est charitas: si ita martyrium fecerimus, ut nostras velimus ab hominibus reliquias venerari: et si opinionem vulgi sectantes intrepidi sanguinem fuderimus, et substantiam nostram usque ad mendicantem propriam dederimus, huic operi non tam præmium, quam pœna debetur, et perfidiæ magis tormenta sunt, quam corona victoriæ. *Hier. super epist. ad Gala. et est 1. 4. 1. vide id.*

12. * Non memini me legisse mala morte mortuum, qui libenter opera charitatis exercuit: habet enim multos intercesores: et impossibile est multorum preces non exaudiri. *Idem.*

13. Tunc ad alta charitas mirabiliter surgit, quum ad ima proximorum se misericorditer attrahit, et quæ benigne descendit ad infima, valenter incurrit ad summa. *Greg. in pastoral.*

14. Charitatis et pietatis miracula amate: quæ tanto securiora sunt, quantò et occultiora, de quibus apud Deum eo major sit retributio, quò apud homines minor est gloria. *Ibidem.*

15. Charitas, quæ divisa venire consuevit, cor justii dividi per multa compellit: quod tamen tanto arctius in Deo colligit, quantò latius per sancta desideria spargit. *Ibidem.*

16. Charitas ad cuncta virtutum facta, dilatatur,

quæ à duobus præceptis incipit, sed se ad innumera extendit. Hujus charitatis inilium est dilectio Dei et proximi: quia per amorem Dei amor proximi gignitur et per amorem proximi, amor Dei nutritur: nam qui Deum amare negligit, profecto proximum diligere nescit. *Greg. lib. 10. moral.*

18. Fortis est, ut mors dilectio: quia sicut mors corpus interimit, sic ab amore rerum temporalium æternæ vitæ charitas occidit: nam quem perfectè absorberit, ad terrena foris desideria velut insensibilem reddit: neque sanctus quisquam mori pro Domino potuisset in corpore, si prius à terrenis desideriis mortuus non fuisset in mente. *Greg. hom. 11.*

19. Ut multi arboris rami ex una radice prodeunt: sic multæ virtutes ex una charitate generantur: nec habet aliquid viriditatis ramus boni operis, si non manet in radice charitatis. *Greg. in hom.*

20. Charitatis cum sit proprium nutrire concordiam, servare composita, conjungere dissociata, dirigere prava et virtutes cæteras perfectionis suæ munimine solidare, quisquis in ejus radice se inserit, nec à veritate deficit, nec à fructu inanescit. *Greg. in homil.*

21. O bona mater charitas, quæ sive foveat infirmos, sive exerceat proveclos, sive arguat inquietos, diversis diversa exhibens, sicut filios diligit universos, quum te arguit, mitis est, quum blanditur, simplex est, piè solet sævire, sine dolore mulcere, patienter novit irasci, humiliter indignari. Charitas hominum mater est, et angelorum: non solum, quæ in terris, sed etiam, quæ in cælo sunt, pacificavit, ipsa est, quæ Deum homini placavit, et hominem Deo reconciliavit. *Bern. in ep. 2.*

22. Cibis indigestus corpus corrumpit: inflatum et hydropicum reddit: si digestus fuerit, nutrit: sic scientia stomacho animæ indigesta, si non fuerit igne charitatis decocta, malos humores generat. Numquid non mali mores, mali humores sunt. *Bern. super illud Scientia inflat, charitas ædificat.*

23. Mens quam semel effecerit charitas, sui juris esse non sinit, metuit quod nescit, dolet quod non oportet. Solicitatur plusquam voluerit: compatitur non lens, miseretur in vita. *Bern. in epist.*

24. Obstinatio non permittit nos alterius cor ingredi: nec suspicio patitur credere nos ab aliis amari: huic duplici morbo duplex charitas medetur, illa scilicet, quæ non sua quærit: et iterum illa, quæ omnia credit. *Bern. in quodam serm.*

25. Charitas est mors criminum, virtus pugnantium, palma vitiorum, concordia mentium, societas electorum, quam fides concipit, ad quam spes currit, cui profectus omnium honorum servit. *Cass. sup. Psalm.*

26. Charitas Dei quædam venalis est pluvia virtutum, sub qua et beata voluntas germinat, et operatio sancta fructificat, patiens hæc in adversis, temperata in prosperis, humilitate potens, afflictione lætissima, inimicis benevola, bonis suis superans malos. *Cass. super Psalm. Usquequo.*

27. Charitas robur est fidei: fides fortitudo est charitatis, et tunc verum nomen est, ac verus est fructus ambarum, quum insolubilis manet utriusque connexio. Ubi enim non simul fuerint, simul desunt, quia invicem sibi et juvamen, et lumen sunt, donec desiderium credulitatis impleat, remuneratio visionis, et incommutabiliter videatur et ametur, quod nunc et sine fide non diligitur, et sine dilectione non creditur. *Leo. de jejunio in serm.*

28. Nescio quid majus in laude tua dicere possum, quam ut Deum de cælo traheres, et hominem de terra ad cælum elevares, magna virtus tua, ut per te usque ad hoc humiliaretur Deus, et usque ad hoc exaltaretur homo. *Hugo de laude charitatis.*

Vide etiam in tit. Amor, núm. 38, in tit. Dilectio, Virtus, núm. 15.

CARO, SIVE CORPUS.

1. Carnis afflictio est, per quam lasciviæ mentis

seminaria castigatione discreta comprimuntur. *Augu. de diffinitionibus.*

2. Spiritus deficit, ubi caro requiescit. Ut enim caro mollibus, ic anima duris nutritur. Illam blanda refovent, hanc aspera exercent. *Aug. super Joan.*

3. * Vis ut serviat caro tua animæ tuæ: Deo serviat anima tua: debes regi, ut possis regere. *Aug. in Joan.*

4. * Caro mala non est, si malo careat. *Idem de com. c. 8.*

5. Quocumque pergimus, nobiscum inimicum portamus. Vinum et adolescentia, duplex incendium voluptalis. *Hier. in epist.*

6. Corporis debilitas nimia, etiam vires animæ frangit: mentis quoque ingenium marcescere facit: quicquid cum modo et temperate fit, salutare est, optimus in omni re modus: laudabilis ubique mensura. *Ibidem.*

7. Dum carnalis vita corrigitur, et usque ad abstinentiæ, atque orationis studium à perficientibus pervenitur, quasi jam in altari caro incenditur: ut inde in omnipotentis Dei sacrificium redoleat unde prius culpa displicebat. *Greg. in moral.*

8. Nos gestamus laqueum nostrum nobiscum: circumferimus inimicum, carnem nostram loquor, de peccato natam, in peccato nutritam, corruptam nimis ipsa origine: sed multo amplius prava consuetudine vitiatam. Hinc est, quod tam acriter adversus spiritum concupiscit, quod asidue murmurat: et impatiens est disciplinæ, quod illicite suggerit, quod nec rationi obtemperat, nec ullo timore inhibetur. *Ibidem.*

9. Quia iniquus carnem suam Deo præposuit, judicante Deo agitur, ut ex ea amplius in igne crucietur. Hic itaque eam relinquere non vult, et quom ab ea abstrahitur, illic eam relinquere appetit, et tamen in ea propter supplicia reservatur. *Greg. in moral.*

10. Sic conditi mirabiliter sumus, ut ratio animam, et anima possideat corpus. Jus verò animæ a

corporis possessione repellitur, si non prius anima à ratione possidetur. *Greg. lib. 4. moral.*

11. Hi frequenter majores tribulationes ex carne suscipiunt, qui carnis voluptatibus delectantur. *Greg. lib. 12. moral.*

12. Magna cura pensare debemus, utrum noster spiritus impetu carnis ducatur, transitoria æternis præponere: isla mundana, ad voluptatem, non ad necessitatem quærere. *Greg. ibid.*

13. In hoc mundo cum nostris tentationibus nascimur, et caro nobis aliquando adjutrix est in bono opere, aliquando autem seductrix in malo. Si igitur ei plus, quam debemus tribuimus, hostem nutrimus: et si necessitati ejus, quæ debemus, non reddimus, civem necamus. Satianda est itaque caro, sed ad hoc usque ut in bono opere nobis sufficiat. Nam quisquis ei tantum tribuit, ut superbiat, satiari penitus ignorat. Ars itaque magna est satiari, ne unusquisque per salietatem carnis, ad iniquitatem prorumpat turpitudinis. *Greg. hom. 3. secunda par. Ezech.*

14. Iram, metum, cupiditatem et gaudium, velut quendam animi curram auriga regit, et in captivitatem redigit omnem carnalem affectum et carnis sensum nutu rationis, in obsequium virtutis. *Bern. super Cant.*

15. Cur carnem tuam pretiosis rebus impinguas et adornas, quam post paucos dies vermes devoraturi sunt in sepulcro, et animam tuam bonis operibus non adornas, quæ Deo et angelis ejus præsentanda est in judicio? Cur ergo animam tuam vilipendis, et ei carnem proponis? dominam ancillari, et ancillam dominari, magna abusio est. *Bern. in serm. et Hugo de clav. ani.*

16. Primum impedimentum nostrum, et occupatio gravis ipsa est necessitas miseri hujus corporis: quod dum modo somnum, modo cibum, modo vestem, cæteraque similia quærit, haud dubium, quin frequenter impediat nos ab exercitio spirituali. *Bern. in serm. 53.*

17. * Hostem crudelissimum circumferre cogimur: quem sustentare licet, non perimere. *Idem in Evang. sept. pan.*

18. * Nobilem hospitem habet corpus, quem honorare debet. *Idem de adv. Do. hom. 1.*

19. Corpori molli reddito et delicato, necesse est animam participari ex corporis morbo. *Chrys. hom. 25. super epist. ad Heb.*

20. De stercore et pauperlate erigitur, quisquis de labe corporis per Dei gratiam sublevatur. In stercore involvitur, cui carnis vitia dominantur. *Cass. super Psal. Suscitans à terra.*

21. Nunquam affectus noster ad desiderium æternorum accenditur, nec intellectus ad cælestium contemplationem perfecte acuitur, nisi cura carnis etiam in licitis et necessariis frequenter et forlitter repellatur. *Richar. in lib. de contemplatione.*

22. Nihil aliud est caro cum qua tanta est societas, nisi spuma caro facta, fragili decore vestita: sed erit quandoque cadaver miserum et putridum et cibus vermium. Si diligenter consideres quid per os et nares et cæteros corporis meatus egrediatur, vilius sterquilinum nunquam vidisti. Si singulas ejus miserias enumerare velis, quam sit onerata peccatis, irretita vitiiis, pruriens concupiscentiis, occupata passionibus, polluta illusionibus, prona semper in malum, et in omne vitium proclivis, plenam confusionem et ignominiam invenies. *Hug. de Claustro animæ lib. 1 c. 1.*

23. Attende homo, quid fuisti ante ortum, et quid es ab ortu usque ad occasum, atque quid eris post hanc vitam. Profectò fuit, quando non eras: postea de vili materia factus, et in vilissimo panno involutus menstrualis sanguine in utero materno fuisti nutritus. Tunica tua fuit pellis secundina: sic indutus et ornatus venisti: nec memor es quam vilis sit origo tua. Forma, favor populi, fervor juvenilis, opesque, surripere tibi noscere, quid sit homo. Nihil enim aliud est homo, quam sperma fœtidum, saccus stercoreum, cibus vermium, post hominem vermis, post

vermes fœtor et horror. Sic in non hominem vertitur, omnis homo. Cum fex, cum limus, cum res vilissima simus. Unde superbimus? ad terram terra redimus. *Ibidem.*

24. Quodammodo exire de carne est in corpore commorantem, et ultra naturam est in fragili carne aculeos non sentire. *Joan. Cassianus de institutis monach. lib. 6.*

25. Fateor nos gerere corporis nostri tutelam. Non indulgendum illi, serviendum nego. Multis serviet qui corpori servit: qui pro illo nimium timet, qui ad illud omnia refert: honestum ei vile est, cui corpus suum nimis charum est, hujus nimius amor nos timoribus inquietat, sollicitudinibus onerat, et contumeliis objicit. Agatur ejus diligentissima cura: ita tamen ut quum exigit ratio, quum dignitas, quum fides, mittendum in ignem sit. Sic nos gerere debemus, ut non tanquam propter corpus vivere debeamus, sed tanquam non possumus sine corpore, corpori tantum indulgeamus, quantum bonæ valetudini satis est. *Sen. 15. epist.*

26. Majore corporis sarcina animus eliditur, et minus agilis est. Circumscribe corpus tuum, et animo locum laxa: multa sequuntur incommoda deditos huic curæ: bibere et sudare, vita cardiaci est. *Ibid.*

27. Major sum, et ad majora genitus, quam ut mancipium sim corporis mei. Contemptus corporis sui, certa libertas est. *Senec. 66. epist.*

28. Sapiens itaque multum cum meliore ac divina sua parte versatur: cum hac querula ac fragili, quantum necesse est. *Ibid. 75.*

29. Multa nos incommoda exagitant, quam malè conveniat nobis hoc corpus: nunc de capite, nunc de ventre, nunc de pectore aut de faucibus conquerimur: aliquando nervi nos, aliquando pedes vexant: nunc destructio, nunc distillatio: aliquando superest sanguis, aliquando deest: hinc atque illinc tentamur: hoc evenire solet in alieno habitantibus: hoc enim corpus non domus sed hospitium, et quidem breve hospicium, quod relinquendum, ubi te gravem esse hospiti videas. *Sen.*

30. * Corpus hoc animi pœna ac pondus est: premeudo illo urgetur, in vinculis est. *Idem epist. 66.*

31. * Vis adversus hoc corpus liber esse, propone tibi quandoque hoc contubernio carendum, et fortior eris ad necessitatem exeundi. *Ibid. epist. 71.*

32. Jam qui bona corporis præ se ferant, quam exigua, quam fragili possessione utuntur? Formæ vero nitor, ut rapidus est, et velox, et vernalium florum mutabilitate fugacior! quod ut ait Aristoteles: Si lineis oculis homines uterentur, ut eorum visus obstantia penetraret, nonne introspectis visceribus illud Alcibiadis superficie pulcherrimum, corpus turpissimum videretur? ideo te pulchrum videri non tua natura, sed oculorum spectantium reddit infirmitas. *Boët. 5. de consolatione.*

Vide etiam in tit. Abstinencia nûm. 13. in tit. Acceptio nûm. 6. in tit. Anima nûm. 34, 35. in tit. Concupiscentia nûm. 5, 7. in tit. Consideratio nûm. 6. in tit. Cor nûm. 9. in tit. Deliciæ nûm. 5. in tit. Ingenium nûm. 5. in tit. Regimen nûm. 4, 22. in tit. Servitium nûm. 1. in tit. Spiritus Sanctus nûm. 15. in tit. Subjectio nûm. 4.

CASTITAS, SIVE CONTINENTIA.

1. Castitas, est virtus sub jugo rationis impetum libidinis refrænans. *Aug. de difinitio.*

2. Castitas est per edomitas vitiorum furias munda, et honesta totius corporis habitudo. *Idem.*

3. Proposito animi permanente, per quod et corpus sanctificari meruit, nec ipsi corpori aufert sanctitatem violentia libidinis alienæ, quam servat perseverantia continentia sanctæ. *Aug. in lib. de bono conjugali.*

4. In conjugali vinculo si pudicitia conservatur, damnatio non timetur. Sed in virginali ac viduali continentia, excellentia muneris amplioris expellitur: qua expelita et electa, et voti debito obligata, jam non solum nuptias capessere, sed etiam si non nubant,

nubere velle damnabile est. *Aug. de continentia viduali.*

5. Sicut bonum erat quod Martha faciebat occupata circa ministerium sanctorum, sed melius quod Maria, audiens verbum Dei: ita etiam bonum Susannæ in castitate conjugali laudamus: sed bonum viduæ Annæ et magis Mariæ virginis anteponimus. *Aug. de bono conjugali.*

6. Pudicitia res est animæ, virginitas corporis: denique illa integra in anima permanere potest, ista de corpore sibi violenter auferri: et quum ista integra manet corpori, potest illa in animo lasciva voluntate corrumpi. *Aug. contra Jul. lib. 4.*

7. Non dicatis vos habere animos pudicos, si habeatis oculos impudicos: quia impudicus oculus impudici cordis est nuntius. *Aug. de commun. vita cler.*

8. Audeo dicere superbis continentibus, expedit cadere, ut in eo ipso, in quo se extollunt, humiliantur. Quid enim prodest, cui est continentia, si dominetur superbia? *Aug. serm. 57. super Matth.*

9. Inter omnia certamina Christianorum duriora sunt prælia castitatis: nam ibi continua pugna, et rarior victoria. Rara enim concordia formæ atque pudicitia. Rara avis in terris nigroque simillima cygno. *Aug. in serm.*

10. Ubi necessitas imponitur castitati, auctoritas datur libidini, itaque nec casta est, quæ metu cogitur, nec honesta quæ mercede conducitur. *August. de vir.*

11. * Pudicitia, virtus animæ est, et comitem habet fortitudinem. *Aug. lib. 1. de civit. Dei.*

12. * Pudicitia, vi nec in carne, nec in animo violari potest. *Idem epist. 22.*

13. Quacumque virtute polleas, quibuscumque operibus niteas, si cingulo castitatis careas, omnia per terram trahes. *Hier. in epist.*

14. Quum de ipsa continentia mens elatione tangitur, plerumque omnipotens Deus, superbiam deserens, hanc in immunditiam operis cadere permit-

tit. Nulla enim est castitas carnis, quam non commendat humilitas mentis. *Greg. in moral.*

15. * Qui de castimonia carnis superbiunt, in immunditiam carnis cadere permittuntur. *Ibidem.*

16. Differunt quidem inter se homo pudicus et Angelus, sed felicitate, non virtute. Sed etsi illius castitas felicior, hujus tamen fortior esse cognoscitur. Castitas sine charitate lampas est sine oleo: subtrahere oleum, lampas non lucet: tolle charitatem, castitas non placet. *Bern. in epist.*

17. Utinam qui continere non valent, cœlibatui cederent, ne uterentur: esset proculdubio melius nubere, quam uri, et salvari in humili gradu, quam in sublimitate cleri deterius vivere. *Bern. ibid.*

18. Quidam in juventute luxuriose viventes, in senectute continentes fieri delectantur, et tunc eligunt servire castitati, quando libido eos servos habere contempsit. Nequaquam in senectute continentes vocandi sunt, qui in juventute luxuriose vixerunt: tales non habent premium, quia laboris certamen non habuerunt. Eos enim expectat gloria in quibus fuerunt gloriosa certamina. *Isid. lib. 2. de sum. bo. c. 54.*

19. Sex sunt quæ incorruptam conservant castitatem: scilicet sobrietas, operatio, asperitas cultus, inhibitio sensuum, raritas sermonis cum honestate, evitatio oportunitatis, et personæ, et loci, et temporis. *Cass. super Matth.*

20. Pudicitia est ornamentum nobilium, exaltatio humilium, nobilitas ignobilium, pulchritudo vilium, solamen mœrentium, augmentum omnis pulchritudinis, decus religionis, minoratio criminum, multiplicatio meritorum, creatoris omnium Dei amica. *Cypr. de 45. abustionibus.*

21. Expertis vitiorum illecebris, difficilium quam incognitis caremus: et minoris laboris est incognitam carnis cavere voluptatem, quam rejicere jam cognitam. *Beda super Esdr. lib. 4.*

22. Majus miraculum est de carne propria fomi-

tem eradicare luxuriæ, quam expellere immundos spiritus de corporibus alienis. *In collationibus patrum collatione Nestoratis.*

23. Major est virtus ac sublimior gratia internam libidinem carnis extinguere, quam nequitas dæmonum extrinsecus irruentes signo Domini, ac virtutis altissimæ potentia subjugare. *Ibidem.*

24. Pudicitia est virtus non solum impetum libidinis coercens, sed et signa cohibens. *Tullius.*

25. Hac mediocritatis linea continentiam observabis, ut nec voluptati deditus prodigus et luxuriosus appareas, nec avara tenacitate sordidus aut obscurus existas. *Sen. de 4. virtutibus.*

CHRISTIANUS.

1. Ille verè Christianus est, qui omnibus misericordiam facit, qui nulla omnino movetur injuria, qui alienum dolorem tanquam proprium sentit: cujus mensam nullus pauper ignorat: qui coram hominibus inglorius habetur, ut coram Deo et angelis gloriatur, qui terrena contemnit, ut possit habere cælestia: qui opprimi pauperem se presente non patitur: qui miseris subvenit: qui ad fletum fletibus provocatur alienis: quod bene faciebat Paulus: Quis infirmatur, et ego non infirmor? *Aug. de vita Christ.*

2. Christiani nomen ille frustra sortitur, qui Christum minime imitatur. Quid enim tibi prodest vocari, quod non es, et nomen usurpare alienum? sed si Christianum te esse delectat, quæ Christianitatis sunt, gere, et merito tibi nomen Christiani assume. *Aug. ibidem.*

3. Ipse est Christianus, qui et in domo sua peregrinum se esse cognoscit. Patria nostra sursum est, ibi hospites non erimus. *Aug. super Psalm. 52.*

4. Nec captivitas Christianis nocet: quoniam illic Deum suum inveniunt. *Idem lib. 1. de civit. Dei.*

5. Non quæritur in Christianis initium sed finis. *Greg. lib. 28. Moral.*

6. O Christiane delicatus es miles, si putas sine pugna te posse vincere: sine certamine triumphare: fortiter dimica, atrociter in prælio concerta, considera pactum, conditionem attende, militiam nosce, pactum, quod spondidisti, conditionem, ad quam accessisti, militiam cui nomen dedisti, hoc enim pacto quos miraris, omnes pugnaverunt, hac conditione universi vicerunt, hac militia triumphaverunt. *Chrysost. in hom.*

7. Christianus nemo dicitur rectè, nisi, qui Christo moribus, prout valet, cœquatur. *Cyp. de 12. abusionibus.*

8. Tota vita Christiani hominis, si secundum Evangelium vivat, est crux atque martyrium. *Max. in serm. de natali Domini.*

Vide etiam in tit. Fides, et in tit. Veritas.

CHRISTUS.

1. Esurivit Christus, qui omnes pascit: sitivit, per quem creatur omnis potus, et qui spiritualiter panis est esurientium, fonsque sitientium: ab itinere terrestri fatigatus est, qui seipsum nobis viam fecit in cælum: obmutuit et obsurdit coram convitiantibus, per quem mutus locutus est, et surdus audivit. Vinculus est, qui de infirmitatum vinculis nos solvit: flagellatus est, qui omnium flagella dolorum de hominum corporibus expulit. Crucifixus est, qui cruciatus nostros finivit. Mortuus est, qui mortuos suscitavit, sed et resurrexit nunquam moriturus, ne ab ipso quisquam sic discederet, mortem contemneret, quasi nunquam futurus. *Aug. de Catechizandis rudibus.*

2. Jacebat Christus, quantum ad carnem, mortuus in sepulchro, mortuos suscitans in inferno, vitam tribuens universis in cælo, non mundum dimittens ad cælum ascendit, nec cælum deserens venit ad nos sed uno atque eodem tempore totum totus implevit. *Aug. super Matth. 5. et con. Felician.*

3. Ego sum via, veritas et vita, tanquam diceret

quà vis ire? ego sum via: quò vis ire? ego sum veritas: ubi vis permanere? ego sum vita. *Aug. super Matth. c. 55.*

4. Ideò permittitur inimicus juxta viam ponere laqueos, ne securitate exultationis via deseratur, et in insidias incidatur. Via Christus humilis, Christus veritas et vita. Christus excelsus et Deus, si ambulans in humili, pervenies ad excelsum. *Aug. ibid.*

5. Ambulare vis? ego sum via: falli non vis? ego sum veritas: mori non vis? ego sum vita. *August. super Joan.*

6. Tota vita Christi in terris per hominem quem gessit disciplina morum fuit. Omnia enim bona mundi Christus contempsit, quæ contemnenda docuit: et omnia mala sustinuit, quæ suslinenda præcepit: ut nec in illis quæreretur felicitas, nec in istis infelicitas timeretur. *Aug. de vera religione.*

7. Attulit Christus veritatem ut rector, mansuetudinem ut liberator, justitiam ut cognitor. *Aug. super Joan.*

8. Erat Christus uno atque eodem tempore totus in inferno, totus in cælo, illic patiens injuriam carnis hic non relinquens gloriam deitatis, erat apud inferos resurrectio mortuorum, erat apud cælos vita viventium. *Aug. contra Felic.*

9. * Aut cum Christo, aut cum diabolo nos esse oportet, nec est locus medii. *Aug. de Grat. Chr. cont. Pelag.*

10. Christus omnibus omnia factus est, pauper pauperibus, dives divitibus, flens flentibus, esurientibus esuriens, sitiens sitientibus, proflus abundantibus: in carcere cum paupere est, cum Maria flet, cum Apostolis epulatur, cum Samaritana sedit, in deserto esurit, ut cibus primi hominis, quem prævaricatione gustaverat, jejunio Domini solveretur. *Ambr. super Luc. lib. 4.*

11. Nemo tibi Christum potest auferre, nisi te illi auferas. *Idem lib. 5.*

12. Omnia habemus in Christo, et omnia in no-

bis Christus. Si à vulnere curari desideras medicus est: si febribus æstuas, fons est: si gravaris iniquitate justitia est: si indiges auxilio virtus est: si mortem times, vita est: si tenebras fugis, lux est: si cælum desideras, via est: si cibum quæris, alimentum est. *Ambr. in quodam serm.*

13. Hoc intelligendum est, quod tantæ paupertatis fuerit Christus, et ita nulli adulatus sit, ut in urbe maxima nullum hospitem, nullam inveniret mansionem. *Hier. super Matth. lib. 1.*

14. Christus sanctificatio est, sine qua nemo videbit filium Dei seu faciem Dei: Christus redemptio, id est, redemptor et pretium. Christus omnia, ut qui omnia propter Christum dimiserit, unum inveniat pro omnibus, et possit libere clamare: Pars mea Dominus. *Hieron. ad Paul.*

15. Redemptor noster homo nascendo, vitulus moriendo, leo resurgendo, et ad cælos ascendendo aquila factus est. *Greg. hom. 4.*

16. Justus quisque per rationem homo, per sacrificium mortificationis suæ vitulus, per fortitudinem securitatis suæ leo, per contemplationem vere efficitur aquila. *Greg. ibid.*

17. Mors Christi à morte, vita ab errore, à peccato gratia liberavit. Et quidem mors per justitiam suam peregit victoriam, quia justus exolvendo quæ non rapuit, vita per sapientiam documentum disciplinæ adimplevit, gratia ex illa potestate peccata remisit, quæ omnia quæcumque voluit, fecit. *Bern. de nova militia.*

18. Non consolatur Christi infantia garrulos: non consolantur Christi lachrymæ cachinantes: non consolantur panni ejus ambulantes in stolis: non consolantur stabulum et præsepe amantes primas cathedras in synagogis. *Bern. in serm.*

19. Aliud sequi Jesum, aliud tenere, aliud manducare. Sequi salubre consilium, tenere et amplecti gaudium solemne, manducare, vita beata. *Bern. in epistola.*

20. Gemina dulcedo suavitalis exuberat in peccatore Domini Jesu: longanimitas in expectando, et facilitas in donando. Nomen Jesu, quam charum! quam vile! quam salubre! si vile non esset, mihi non effunderetur: si salubre non esset, me non lucraretur: Jesus mel in ore, melos in aure, jubilus in corde. *Bern. super cant.*

21. Putasne filium Dei reputet Jesum quisquis ille est homo, qui ipsius nec terretur comminationibus, nec attrahitur promissionibus, nec præceptis obtemperat, nec consiliis acquiescit? *Bern. in serm.*

22. Nomen Jesu lucet prædicatum, pascit recogitatum, lenit et ungit invocatum, qui ita exercitatus reparat sensus, virtutes roborat, vegetat bonos mores atque honestos, castas fovet affectiones. *Bern. sup. cant.*

23. Nihil ita sicut hoc nomen Jesu iræ impetum cohibet: superbiam tumorem sedat: livoris vulnus sanat: luxuriæ fluxum restringit: libidinis flammam extinguit, sitim avaritiæ temperat, ac totius indecoris pruriginem fugat. *Ibidem.*

24. Dignus plane est morte, qui tibi Christe recusat vivere, et qui tibi non sapit, desipit, et qui curat esse, nisi propter te, pro nihilo est, et nihil est. Propter te ipsum Deus fecisti omnia, et qui esse vult sibi et non tibi, nihil esse incipit inter omnia. *Ibidem.*

25. Ne mundi gloria, seu carnis voluptatibus abducaris: dulcescat tibi pro his sapientia Christus ne seducaris spiritu mendacii et erroris, luceat tibi veritas Christus, ne adversitatibus fatigeris, confortet te virtus Dei Christus. *Ibidem.*

26. Quis non post illum libenter atque alacriter currat, qui et ab errore liberat, et errata dissimulat? qui deinde merita vivendo tradit, et præmia moriendo conquirat? *Ibidem.*

27. Habemus Christum Jesum ex patre nascentem, in patre cubantem, cum patre sedentem, sub patre pendentem, à patre ambulantem, pro patre stantem, sine patre morientem. *Ibidem.*

28. Sub Christi scapulis quatuor nobis beneficia conferuntur: sub his enim abscondimus: sub his ab incursu accipitrum et milvorum protegimur: sub his umbraculum salubre nos refrigerat, et nimium solis fervorem repellit: sub his quoque alimur et fovemur. *Bern. in quodam serm.*

29. * Prudentia vera in Christi doctrina, justitia in Christi misericordia, temperantia in Christi vita, fortitudo in ejusdem passione reperiuntur. *Bern. super cant. serm. 2.*

30. * Christus factus est nobis sapientia in prædicatione: justitia in peccatorum absoluteione, sanctificatio in conversatione, redemptio in passione. *Ibid. serm. 22.*

31. * Incassum laborat in acquisitione virtutum, qui eas alibi quam in Christo quærit. *Ibidem.*

32. * Christus humanitatem ab Ecclesia subtrahit ut daret locum fidei. *Ibidem ser. 75.*

33. Nomen enim Christi exprimit unitatem personæ in duabus naturis: exprimit etiam dignitatem regiam, et sacerdotalem, et gratiæ plenitudinem propter unctionis prærogativam. *Dam. in Matth. 16. Tu es Christus filius Dei vivi.*

34. Nonem Jesu apud Hebræos à litera Joth: apud Græcos à litera Jôta incipit, quæ utraque in sua gente denarii numeri est nota: decem obolos in pretium animæ suæ offerunt, qui in Jesum Christum credentes, signum nominis ejus, quod à denario numero incipit, in fronte et professione proferunt. *Beda. de tab. Salom.*

35. Non quia forma ejus decore lactei coloris eluxit, aut flavo crine lampavit, aut insigni statura præeminuit, sed veraciter humano genere pulchrior fuit, quia peccatum non habuit, quamvis pater Augustinus speciem decoris ejus dicat fuisse laudabilem. *Cass. super illud Psal. Speciosus forma.*

36. Sicut ligat diabolus qui peccato connectit, ita solvit Christus, qui delicta dimittit. *Cass. super illud Psal. Dominus solvit con.*

37. Refugium formidat fortitudo. Quid sibi vult Evangelista? Devoti militis es, regis sui tacere fugam, narrare constantiam, aperire fortia, lacere infirma, et sequi alta. Quod fugit autem Christus, non fuit timoris, sed mysterii. Bellicosus enim si in bello fugit, artis est, non timoris, insequentem non timet, sed producit, ut palam vincat. *Pet. Rav. tractans illud Matth. 2. Fuge in Egyptum.*

38. Quid jugo Christi suavius? Quid onere levius, probabilem fieri, scelere abstinere, bonum velle, amare omnes, odisse malum, aeterna consequi praesentibus non capi, nolle inferre alteri, quod sibi perpeti sit molestum. *Hilar. tractans illud Matth. Jugum enim meum suave, etc.*

Vide etiam in tit. Adventus, núm. 6. in tit. Amor, núm. 14, 19, 20, 44, 48. in tit. Anima, núm. 10. in tit. Ascensio, núm. 1. in tit. Beatitudo, núm. 3. in tit. Decima, núm. 1. in tit. Fabula, núm. 2. in tit. Humilitas, núm. 3. in tit. Parentes, núm. 13.

CLERICUS.

1. Cum etiam laicos hoc deceat, ne aut extraneas blasphemandi occasiones, aut oportunitatem fornicationis ostendant, maximè tamen hæc necessitas clericos vehementer constringit, quibus religio blasphemata, aut fraternitas perdita duplices pœnas irrogabit. *Aug. de sing. cler.*

2. Clericus mercimonia exercens, intercessionem vendens, viduarum munera amplectens, negotiator magis, quam clericus est. *Aug. in serm. 20. vœpræg.*

3. Contemnitur clericus, qui sæpe invitatur ad prandium, et non recusat: nunquam pelentes, raro accipiamus rogati. Beatius est magis dare, quam accipere. *Hier. ad Nepotia.*

4. Negotiatorem clericum ex inope divitem, ex ignobili gloriosum quasi quandam pestem fuge. *Ibidem.*

5. Clericos illos convenit ecclesiæ stipendiis sustentari, quibus parentum et propinquorum nulli suf-

fragantur: qui autem bonis parentum et opibus sustentari possunt, si quod pauperum est, accipiunt, sacrilegium incurrunt. *Hier. in epist. ad Damas. pap. et est 1 et 42.*

6. Clericus qui de bonis suis sustentari potest, si accipit quod pauperum est, sacrilegium profecto committit: atque per abusionem talium iudicium sibi manducat et bibit. Si eges et accipis das potius, quam accipis: si autem non eges, et accipis, rapis. *Hier. in alia epist.*

7. Vehementer ecclesiam Dei destruit, meliores laicos esse, quam clericos. *Hier. super epist. ad Tim.*

8. Miror cujus ordinis sint nostri clerici: nam in congregatione temporalium se habent ut laici: in apparatu nobili, ut milites: in acquisitione reddituum ut clerici: sed non laborant ut laici, neque pugnant ut milites, neque evangelizant ut clerici, et quum utriusque ordinis esse cupiunt, utrumque deserunt, utrumque confundunt. Unusquisque in ordine suo resurget. Isti ergò cum Deus sit summè sapiens, veraciter creditur à summo usque deorsum, nihil inordinatum relinquerè: vereor, ne alibi ordinandos, quàm ubi nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat. *Bern. lib. 5. de consid. ad Eugenium.*

9. Cum cuncti status hominum aliquid habeant laboris, et aliquid voluptatis, clerici inter hæc novo quodam artificio discernentes, totum quod delectat, in quolibet elegerunt: et totum quod molestat, respuerunt: à militibus acceperunt superbiæ fastum, amplam familiam, equorum phaleras, et nobiles apparatus: à mulieribus dependentes collo pelles rubricatas, vinum, molliem, balneum et gloriam: à rusticis fructus agrorum, horrea plena. Sed bene cavent militaris lorice pondus, muliebrem declinant verecundiam. Omnes rustici et agricolæ victum sibi labore acquirunt: hi delitiis affluunt, et tamen adveniente fructuum tempore, promptuarum eorum plena tritico, et vinum hibunt utæ meracissimum, et inde incrassantur, impinguantur, et dilatantur. Quum ergo resurgere cœperint